

مازندران در عصر ناصری

بر اساس دستور العمل کتابچه دیوانی ۱۲۹۰ق

دکتر علی رمضانی

سالم حسینزاده سورشجانی

رسانش نوین

- ۱۶- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۱۷- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۱۸- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۱۹- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۰- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۱- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۲- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۳- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۴- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۵- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۶- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۷- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۸- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۲۹- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی
- ۳۰- مازندرانی هایی سالم حسینزاده سورشجانی

رسانش نوین، ۱۳۹۶

- سرشناسه
- عنوان و نام پدیدآور : رمضانی پاچی، علی، ۱۳۵۰
- عنوان : مازندران در حصر ناصری: بر اساس دستورالعمل کتابچه دیوانی ۱۲۹۰ق/
- علی رمضانی، سالم حسینزاده سورشجانی.
- مشخصات نشر : تهران: رسانش نوین، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری : ۱۹۲ ص: جدول، ۲۳۱/۵×۱۴۰ سم.
- شمارک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۹۲-۹۷-۱
- وضعيت فورست نويسى : قبایا
- موضوع : مازندران -- تاریخ -- قرن ۱۲ ق.
- Mazandaran (Iran: Province) -- History -- 19th century :
- موضوع : مازندران -- تاریخ -- آستانه و مدارک
- Mazandaran (Iran: Province) -- History -- Sources :
- موضوع : ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ - ۱۳۴۴ق.
- Iran -- History -- Qajars, 1779 - 1925 :
- موضوع : حسینزاده سورشجانی، سالم، ۱۳۵۰
- شناخته افروزده
- ردی بندی کنگره : DSRT-۰۵/۸۱۷۹۶
- ردی بندی دیوبی : ۹۰۵/۲۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۵۹۰۷۷

تهران. خیابان کریم خان زند. ابتدای میرزا شیرازی. شماره ۸. طبقه ۲. واحد ۹.
تلفن: ۰۹۱۲ ۱۳۰ ۹۱۳۱ - ۸۸۹۳۲۶۵۵

مازندران در عصر ناصری

بر اساس دستورالعمل کتابچه دیوانی ۱۲۹۰ق

دکتر علی رمضانی پاچی
سالم حسینزاده سورشجانی

طرح جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا علی‌زاده

ناشر: رسانش نوین

لیتوگرافی: فیلم‌گرافیک

جای: متین

صحافی: ولیعصر

جای: اول، تهران، ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۷۷۹۲-۶۰۰-۹۷۸

۴۰۰۰۰ تومان

مقدمه	۸۷
۱- مکتب پنهان و لایه‌ها	۸۷
۲- شناخت روح اسلامی	۸۷
۳- شناخت از این‌که از این‌که	۸۷
۴- مطالعه از اوراق اهل‌بیان ایمه	۸۷
۵- ترجمه از این‌که از این‌که	۸۷
۶- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۷- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۸- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۹- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۰- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۱- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۲- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۳- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۴- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۵- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۶- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۷- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۸- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۱۹- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۰- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۱- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۲- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۳- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۴- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۵- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۶- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۷- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۸- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۲۹- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۰- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۱- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۲- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۳- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۴- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷
۳۵- معرفت از این‌که از این‌که	۸۷

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	کتابچه‌ی دستورالعمل
۱۴	ارزش کتابچه‌های دستورالعمل
۱۶	کتابچه دستور العمل مازندران
۱۹	سیاق
۲۰	ریشه‌های تاریخی سیاق
۲۱	مزایای سیاق‌نویسی
۲۲	كتب سیاق
۲۳	فهرستی از کتب سیاق در دوران قاجار
۲۴	اوزان و مقادیر
۲۵	واحدهای اندازه‌گیری در عصر قاجار
۲۹	مناطق جغرافیای مازندران
۳۵	سکه

۸ ■ مازندران در عصر ناصری

۳۶	أنواع ضرب سکه
۳۶	سکه‌های چکشی
۳۷	سکه‌های ماشینی یا چرخی
۳۷	ضرابخانه‌های مازندران
۳۸	ضرابخانه‌های آمل و ساری
۳۸	ضرابخانه‌ی شهمار (پریم)
۳۸	ضرابخانه‌ی فریم
۳۹	ضرابخانه‌ی بارفروش
۳۹	سکه‌های دوران قاجار
۳۹	شاخص ترین واحدهای پولی در عهد قاجار
۴۰	اصطلاحات نظامی
۴۷	متن بازنویسی شده کتابچه
۴۷	فرد اول
۴۹	فرد دوم
۵۲	فرد سوم
۵۵	فرد چهارم
۵۸	فرد پنجم
۶۰	فرد ششم
۶۲	فرد هفتم
۶۳	فرد هشتم
۶۶	فرد نهم
۷۰	فرد دهم
۷۴	فرد یازدهم
۸۰	فرد دوازدهم
۸۱	فرد سیزدهم
۸۶	فرد چهاردهم

۹ ■ فهرست

۹۱	فرد پانزدهم
۹۳	فرد شانزدهم
۱۰۰	فرد هفدهم
۱۰۷	فرد هجدهم
۱۱۰	فرد نوزدهم
۱۱۲	فرد بیست
۱۱۳	فرد بیست و یکم
۱۱۵	فرد بیست و دوم
۱۱۹	فرد بیست و سوم
۱۲۴	فرد بیست و چهارم
۱۲۵	فرد بیست و پنجم
۱۲۶	فرد بیست و ششم
۱۲۹	فرد بیست و هفتم
۱۳۰	فرد بیست و هشتم
۱۳۲	فرد بیست و نهم
۱۳۴	فرد سی ام
۱۳۷	فرد سی و یکم
۱۴۰	فرد سی و دوم
۱۴۱	فرد سی و سوم
۱۴۴	فرد سی و چهارم
۱۴۷	فرد سی و پنجم
۱۵۱	فرد سی و ششم
۱۵۴	فرد سی و هفتم
۱۵۶	فرد سی و هشتم
۱۵۸	فرد سی و نهم
۱۶۰	فرد چهلم

۱۶۲	فرد چهل و یکم
۱۶۴	فرد چهل و دوم
۱۶۶	فرد چهل و سوم
۱۶۸	فرد چهل و چهارم
۱۷۰	فرد چهل و پنجم
۱۷۱	فرد چهل و ششم
۱۷۳	فرد چهل و هفتم
۱۷۴	فرد چهل و هشتم
۱۷۵	فرد چهل و نهم
۱۷۸	فرد آخر
۱۸۱	منابع
۱۸۵	تصاویر

نیز آن سال در پیش از مرگ شاه آزاده مذکور بیان نموده که وی خواست تسلیحات خود را برای دفاع از این سرزمین را بسیار بزرگ باشد و این سلاحها را باید در قلعه هایی که در این سرزمین قرار داشته باشند، در آن سالهای آینده باید از این سلاحها برای حفظ امنیت این سرزمین استفاده کرد. این امر باعث شد که شاه علوه در این سالهای آینده باید از این سلاحها برای حفظ امنیت این سرزمین استفاده کند. این امر باعث شد که شاه علوه از این سلاحها برای حفظ امنیت این سرزمین استفاده کند.

باید روزانه باید چنانچه
آن سالهای آینده باید این سلاحها
برای حفظ امنیت این سرزمین استفاده کرد.

مقدمه

اسناد تاریخی یکی از مهم‌ترین منابع پژوهشی‌های تاریخی به شمار می‌روند. این استاد از دوران فتحعلی شاه به صورت آرشیو در اداره‌ی بیوتات دربار نگهداری می‌شد. در زمان ناصرالدین شاه علاوه بر اسناد تاریخی، اسناد وزارت امور خارجه و مالی نیز در آرشیو دولت اضافه گردید. یکی از این منابع «کتابچه‌های دستورالعمل ولایات» در دوره‌ی قاجار هستند. بازخوانی و پژوهش در این کتابچه‌ها می‌تواند راهگشای مسیری تازه برای شناخت هر چه بهتر تحولات اقتصادی و اجتماعی در دوره‌ی قاجار باشد.

مستوفیان، مسئول تهیه این کتابچه بودند و باید تا قبل از عید نوروز تنظیم و در اختیار صدراعظم و پادشاه قرار می‌دادند. اهمیت این کتابچه‌ها از نظر دیوانی، رجالی، نظامی، محلی و مکانی (جغرافیایی) است و کمک شایانی به تاریخ ایران می‌کند. کتابچه‌ی پیش رو «کتابچه‌ی دستورالعمل مازندران» است که در سربرگ کل صفحات آن، سنه تحانوی ثیل (سال ۱۲۹۰ق.) و حدالمرز مازندران تکرار شده و محاسب آن «میرزا محمد ولی مستوفی مازندرانی» است. این کتابچه به خط سیاق و در ۴۹ فرد ترتیب و از سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی تهیه گردیده است. پس از بازخوانی مطالب اولیه آن در ابتدای کتاب توضیح داده شد تا مطالب سیاق برای خوانندگان قابل فهم باشد.

جا دارد از ریاست محترم سازمان کتابخانه‌های آستان قدس رضوی، جناب آقای زاهدی؛ مدیر اسناد و مطبوعات، دکتر ابوالفضل حسن‌آبادی و مدیریت محترم کتابخانه و پژوهشکده ساری‌شناسی سپاس‌گزاری نمایم که اگر راهنمایی‌ها و حمایت ایشان نبود این کتاب به سرانجام نمی‌رسید. همچنین، از دوست و همکارم آقای دکتر احمد زیار لاریمی و تمامی همکاران مرکز اسناد مازندران و همکاران دفتر مطالعات و پژوهش تاریخ و فرهنگ مازندران خانم‌ها: اعظم خورشیدی، صبا معاش ثانی، زینب شعبانی و ویراستار محترم خانم سیده فاطمه حسینی کمال تشکر را دارم.

**دکتر علی رمضانی پاچی
سالم حسینزاده سورشجانی**